

Erfaringsopsamling og ny model for organisering af basisundervisning i dansk som andetsprog - inden høring

Sagsnr.: 20/13778

Indstilling

Direktionen indstiller, at Børn, Familie og Ungeudvalget:

1. tager erfaringsopsamlingen på forsøgsordning af basisundervisningen af skolebørn i dansk som andetsprog til efterretning
2. sender forslaget om en ny organisering af basisundervisningen i dansk som andetsprog med ikrafttræden fra skoleåret 2021/2022 i høring i skolebestyrelser, MED-udvalg og faglige organisationer.

Sagsfremstilling

Børn, Familie og Ungeudvalget besluttede den 6. december 2018 at igangsætte en forsøgsordning for dansk som andetsprog, basis, (herefter kaldet basisundervisning) for nytilkomne indvandrer- og flygtningebørn i skolealderen, og bestilte samtidig en erfaringsopsamling på forsøgsordningen. På baggrund af erfaringsopsamling foreslår forvaltningen en ny organisering af basisundervisningen.

Baggrund

Det er en kommunal opgave at tilbyde nyankomne elever med behov for sprogstøtte basisundervisning i dansk som andetsprog, og kommunerne har siden 2016 kunnet vælge imellem forskellige organiseringer af basisundervisningen: modtagelsesklasser, undervisning på hold eller som enkeltmandsundervisning. Formålet med basisundervisningen er at give eleverne et selvstændigt, sammenhængende undervisningsforløb med henblik på, at eleverne opnår basale dansksproglige forudsætninger for at kunne følge undervisningen i en klasse med tilstrækkeligt udbytte.

Hillerød Byråd besluttede den 21. december 2016, at Hillerød Kommune fra august 2017 skulle ophøre med modtagelsesklasser og i stedet organisere undervisningen på hold. Beslutningen betød, at alle nyankomne børn på 0.-6. klassestrin blev indskrevet på distriktsskolen for at fremme barnets tilhørsforhold til lokalsamfundet og den lokale skole. For at fremme høj kvalitet og faglighed i basisundervisningen blev basisundervisningen organiseret i hold på én skole, nemlig Grønnevang Skole: Basisundervisningen var på 18 timer/uge, svarende til 3 dage/uge, og eleverne kunne maksimalt deltage på basishold i 12 måneder. Basisundervisningen skulle organiseres i to hold: Basis 1 (0.-3. klassestrin) og Basis 2 (4.-6. klassestrin).

På baggrund af resultaterne af en ekstern evaluering foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut og forvaltningens anbefaling besluttede Børn, Familie og Ungeudvalget at gennemføre en forsøgsordning af Basis 1, som ligesom Basis 2 indebar følgende:

- Eleven indskrives fortsat i distriktsskolen, og distriktsskolelederen har ansvaret for elevens skolegang
- Eleven er i de første 3-4 måneder på fuld tid i Basis 1
- Forældrene introduceres først til Basis 1 og i løbet af de første måneder desuden for deres distriktsskole, sådan at informationsmængde og -indhold bliver mere tilpasset

Forsøgsordningen har været i gang siden januar 2019 og i september 2020 er der opsamlet erfaringer på forsøgsordningen med henblik på en politisk behandling i november 2020 efterfulgt af en høring i perioden 5. november til 17. december forud for endelig politisk behandling af en ny organisering af basisundervisningen 3. februar 2021.

Erfaringsopsamling på forsøgsordningen

Erfaringsopsamlingen på forsøgsordningen blev foretaget af forvaltningen i september 2020 gennem en række interviews med henholdsvis forældre, elever, lærere og ledere i såvel stamklasser som basisundervisning (se bilag 1). De interviewede påpeger bl.a. følgende:

- Der er stor ekspertise blandt basislærerne i basisklasserne. Denne ekspertise vil være nødvendig at have på distriktsskolerne, hvis de skal modtage eleverne direkte. Almenlærerne har ikke denne ekspertise eller mulighed for at lave målrettet basisundervisning i dansk som andetsprog.
- Den koncentrerede basisundervisning de første 3-4 måneder i basisklasser giver eleverne et godt basisdansk, som gør det nemmere for dem at kunne følge med i undervisningen i stamklassen.

- Når eleverne er væk fra deres stamklasse er det sværere at blive en del af stamklassens faglige og sociale fællesskab.
- Det faglige og sociale fællesskab i basisundervisningen er meget lille, idet der ikke er ret mange elever i basisundervisningen, se bilag 2 over antal af elever fordelt på Basis 1 og Basis 2 i den periode, forsøgsordningen har været i gang.
- Hvis de nytilkomne elever kom direkte ind i stamklassen fra starten, ville de være en del af det sociale og faglige fællesskab i almenklassen og på distriktsskolen, samtidig ville der ikke være flere "skoler" at skulle forholde sig til for forældre og elever.

Forslag til organisering af basisundervisning

På baggrund af erfaringsopsamlingen med forsøgsordningen, erfaringer fra andre kommuner og det aktuelle niveau for nyankomne tosprogede elever foreslår forvaltningen følgende ændrede organisering af basisundervisningen:

- Nyankomne indvandrere- og flygtningebørn i skolealderen indskrives fra dag 1 i distriktsskolen
- Hillerød Kommunes basishold på Grønnevang Skole nedlægges og i stedet oprettes under Skoleafdelingen en kommunal supportfunktion i basisundervisning bestående af udgående funktioner, der løser opgaver svarende til i alt 3 fuldtidsstillinger.
- Opgaverne for den kommunale udgående supportfunktion består bl.a. af: basisundervisning af basiseleverne på deres almenskole, support til almenlærerne i at understøtte eleverne i almenundervisningen, support til almenlærerne i forældresamarbejdet og administrationsopgaver i forbindelse med basisundervisningen.
- Basisundervisningen vil bestå af 18 timers basisundervisning om ugen de første 3-4 måneder af det nyankomne barns opstart i distriktsskolen.

I følge lovgivningen skal basisundervisning foregå enten individuel eller som holdundervisning uden for almenundervisningen. Forslaget indebærer derfor, at der gives basisundervisning enten som hold eller til enkelte elever kombineret med støtte og redskaber til almenlærere omkring de nyankomne elever.

Forslaget er beregnet ud fra, at der er gennemsnitligt 5 elever med behov for basisundervisning af gangen fordelt på 3 skoler. Samtidig er der taget højde for muligheden for, at noget af basisundervisningen skal foregå individuelt. Elever kan samlæses i hold, hvis der er flere børn på én skole, der skal have basisundervisning samtidigt. Forslaget bliver alt i alt mindre ressourcekrævende end den nuværende model, for selv om en stor del af basisundervisningen vil foregå individuelt, og der vil være øget support til almenlærerne, så baserer forslaget sig på det kendte gennemsnitlige antal elever i basisundervisningen.

Forvaltningen har igennem de senere år mundtligt fremlagt for Børn, Familie og Ungeudvalget, at der ses et behov for økonomisk mulighed for flere timer til supplerende dansk som andetsprog med henblik på at give tosprogede elever større chancelighed. Dette behov er forstærket for at kunne indfri målsætningerne i Integrationshandleplan 2020-23. Derfor foreslår forvaltningen de resterende midler fordelt til skolerne til supplerende undervisning i dansk som andetsprog i almenundervisningen og i HFO tiden. Såfremt der opstår en situation, hvor Hillerød Kommune oplever flere nytilkomne indvandrere og flygtning vil det være nødvendigt at gentænke organiseringen.

Den videre proces

Inden den endelige politiske behandling i februar 2021 skal forslaget til en ny organisering af Hillerød Kommunes basisundervisning for 0.-6. klassesettrin i høring i skolebestyrelser, MED-udvalg og faglige organisationer.

Retsgrundlag

Lovbekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, BEK nr 1053 af 29/06/2016.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Den nuværende basisundervisning har et budget på 2,262 mio. kr. Forslaget indeholder en kommunal basissupportfunktion svarende til 3 fuldtidsansatte svarende til ca. 1,65 mio. kr. og de resterende ca. 0,612 mio.kr. tillægges budgettet til almenundervisning på distriktsskolerne.

Beslutning i Børn, Familie og Ungeudvalget den 04-11-2020

Et flertal i udvalget godkendte indstillingen.

Mette Thiesen (D) stemte imod indstillingens punkt 2.

BILAG:

1 - 5022372	Åben	Bilag 1: Erfaringsopsamling af forsøgsordning for basisundervisning	(148333/20)	(H)
2 - 5023454	Åben	Bilag 2 _ Antal elever på basishold i løbet af forsøgsordning	(148936/20)	(H)